

Členovia Košického banického a hutníckeho cechu absolvovali exkurziu do oblasti Zlatej Idky

Mgr. Ing. Jozef Selín po nežnej revolúcii a útlme baníctva sa venoval duchovnej činnosti v bývalej Juhoslávii medzi našimi krajanmi, ale po návrate do Košíc sa stal členom nášho cechu. Nakoľko je lokálpatriotom histórie a baníctva Zlatej Idky odrazilo sa to aj v jeho aktivitách, keď v rámci svojich vystúpení, či už formou prednášky o Gabrielovi M. Svaiczerovi alebo návrhoch cechovej zástavy zdôrazňoval význam zlatoidskeho baníctva. Z jeho iniciatívy a pod vedením nášho nového predsedu Ing. JUDr. Ivana Krajníka bola zorganizovaná exkurzia do Zlatej Idky, a to popoludní 29. apríla 2013.

V Zlatej Idke pred najhodnotnejšou baníckou pamiatkou zvonickou nás čakal už starosta obce Ing. Stanislav Rusnák a ďalší predstavitelia, ktorí nás oboznámili so súčasnou situáciou v obci, ale aj s jej baníckou históriou. Na začiatku sme si prezreli skromné múzejné artefakty zlatoidskeho baníctva, ktoré sú umiestnené v uvedenej zvonici (obr. 1), ktorá bola postavená v roku 1823, čo odpovedá obdobiu výstavby huty na výrobu striebra. V roku 1979 bola renovovaná, ale zub času poškodil čiastočne strechu a ochodze, ale na opravu treba získať potrebné zdroje. Po prehliadke exponátov baníctva vo zvonici sa účastníci vyfotografovali (obr. 2).

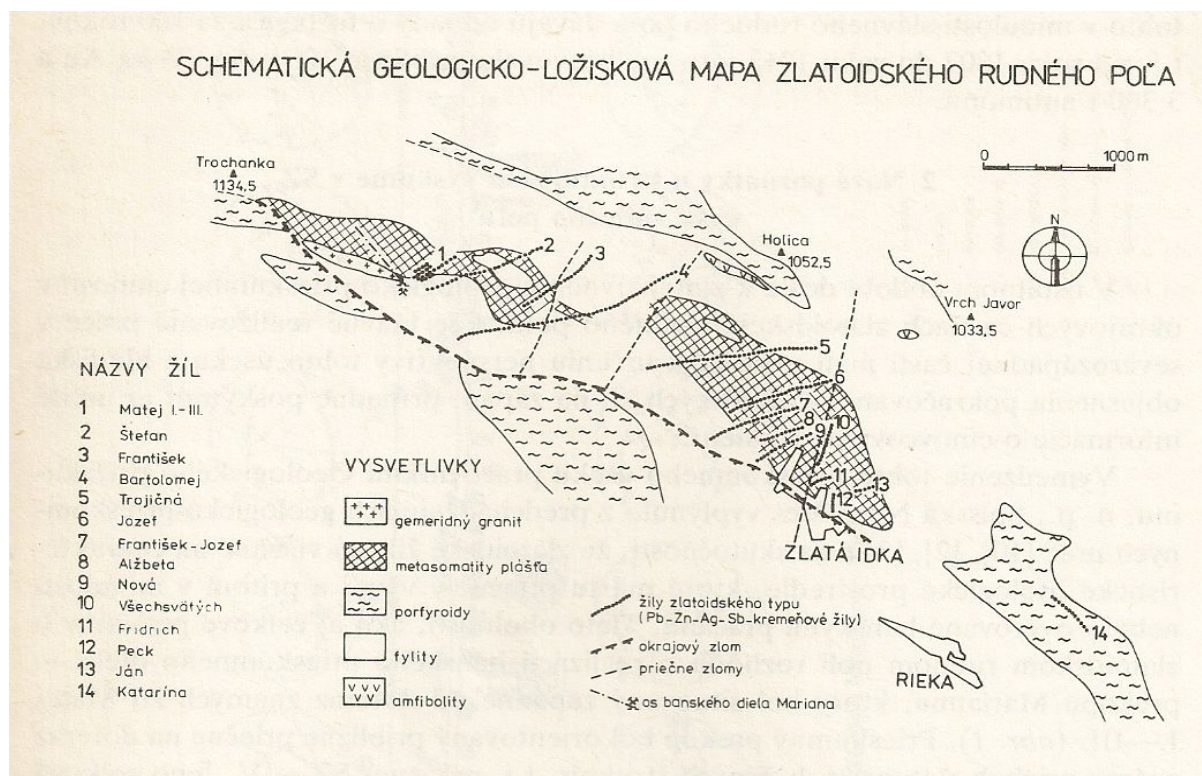

Obr. 1

Obr. 2

Pre objasnenie stručnej situácie geologickej stavby a žíl zlatoidskeho rudného poľa vychádzame zo schematickej geologickej – ložiskovej mapy (obr. 3).

Obr. 3

Zlatoidské rudné pole je pretiahlého tvaru v smere SZ – JV a dĺžke asi 6 km a šírke 1 až 2 km. Prejavov hydrotermálnej mineralizácie tu bolo veľa, ale 14 žíl dosahovalo parametre ťažobného významu. Smery žíl zlatoidskeho typu sú vzhľadom na hlavnú štruktúru rudného poľa priečne alebo diagonálne. Generálne má väčšia časť žilných štruktúr smer 60° až 75° s menlivým sklonom. Mocnosť jednotlivých žíl bola menlivá a dosahovala hodnoty 0,5 až 4 m. Charakter zrudnenia bol nepravidelný s vývojom bohatých šošoviek. Minerálna paragenéza zlatoidskeho žíl je predstavovaná troma podtypmi: a) kremeň-sieritové s menším zastúpením jamesonitu a relatívne bohatšou Cu- mineralizáciou (žily Anton, Jozef), b) kremeň sulfidické s hojným jamesonitom (hlavný typ, ku ktorému patrí väčšina žíl), c) kremeň sulfidické s hojným antimonitom a zvýšeným obsahom Au (žily Ferenc, Štefan a Bartolomej). V období rokov 1807 až 1913 ťažba predstavovala približne 126 t Ag, 78 kg Au a 3 300 t antimónu.

Ďalšími zastávkami na našej exkurzii bolo ústie dedičnej štôlne Breuner, ktorá slúžila na dopravu, odvodňovanie a vetranie západnej časti zlatoidskeho revíru, čo pripomína tu aj osadená pamätná tabuľa. Tu bližšie o histórii revíru sa rozhovoril aj Mgr. Ing. Jozef Selín, čo dokumentuje aj obr. 4.

Obr. 4

Naším posledným objektom v teréne bola prehliadka zvyškov budovy šachty Svaiczer. Gabriel Mikuláš Svaiczer pôsobil tu v rokoch 1807 až 1816 a pričínal sa o znovuzrodenie upadajúceho baníctva v tomto revíre. Zásoby rúd, ktoré tu overil boli ťažené s výrazným ziskom pre erár. V ťažkých podmienkach dokázal, že geologické poznanie je rozhodujúcim faktorom pri overovaní zložitých ložiskových štruktúr a ich exploatacii. Jeho poznatky z tohto revíru mu otvorili cestu k ďalšiemu výraznému uplatneniu v baníctve. Pre občanov Zlatej Idky a Košíc Svaiczer je osobnosť, na ktorú môžu byť hrdí, pretože sa v Košiciach narodil v roku 1784 a zvlášť sa pričínal o rozvoj baníctva v Zlatej Idke. Svoju životnú púť ukončil 14. augusta 1845 v Baia Mare, kde je aj pochovaný. Tu je potrebné ešte pripomenúť, že bol rektorom Baníckej a lesníckej akadémie v Banskej Štiavnici, dvorný radca a hlavný komorský gróf v období rokov 1834 – 1845.

Po ukončení exkurzie nás pán starosta Ing. Stanislav Rusnák pozval na dobrý guláš do reštaurácie v blízkosti zvonice, kde sme po jedle a dobrom pive prekonzultovali možnosti určitej spolupráce, ktorá by priniesla prospech pre obec Zlatú Idku a tiež náš Košický banícky a hutnícky cech. Dúfame, že sa to môže priaznivo odraziť už pri organizovaní 15. EDBH, ale aj neskôr. Na konci tohto podujatia, v mene všetkých účastníkov exkurzie, sa poďakoval náš predseda cechu starostovi obce. Pán starosta Ing. Stanislav Rusnák nám venoval na rozlúčku knihu Pavla Vojtaška Zlatá Idka s podtitulom: 1349 – 2009 stará a nová Zlatá Idka Prírodné bohatstvo a kultúrne dedičstvo baníckej obce. Domnievame sa, že v blízkom období adekvátnou mierou obohatíme niečím zase my občanov Zlatej Idky.

Jozef Slavkovský
Košický banícky a hutnícky cech